Kadernota 2026-2030

Inhoud

1. Inleiding 2
1.1. Organisatie 2
1.2. Wettelijk kader 2
2. Ontwikkelingen 2026 3
2.1. Schaalvergroting 3
2.2. Uitbreiding dienstverlening 3
2.3. Landelijke ontwikkelingen 4
2.3.1. Verruiming van het gemeentelijk belastinggebied 4
2.3.2. Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag 4
2.3.3. NIS 2.0 4
2.3.4. Kwijtschelding 3.0 5
2.3.4. Waardering onroerende zaken 5
3. Ontwikkelingen 2027-2030 6
3.1. Datawetenschappen 6
3.2. BI-Tools 6
3.3. Aanbestedingen 6
3.3.1. Toekomstige Europese aanbestedingen 6
3.4. Risico's 7
3.4.1. Personeel 7
3.4.2. Informatiebeveiliging en Gegevensbescherming 7
3.4.3. Gegevenslevering grootwaterverbruik 7
4. Doorontwikkeling bestaand beleid 8
4.1. Optimalisatie van processen 8
5. Financiële kaders 9
5.1. Berekening gemeentelijke bijdrage 10
5.2. Bijdrage per deelnemer 10
5.3. Ombuigingen 11
5.3.1. Ombuigmogelijkheden 12
6. Meerjarenperspectief 13
6.1. Toelichting kengetallen 13

1. Inleiding

Voor u ligt de Kadernota 2026-2030 van de Gemeenschappelijke Regeling Cocensus (Cocensus). In de Kadernota worden de algemene, financiële en beleidsmatige kaders voor de begroting 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2030 gepresenteerd.

1.1. Organisatie

Cocensus is een uitvoeringsorganisatie die is opgericht met als voornaamste doelstellingen het verbeteren van operationele efficiëntie en het waarborgen van de kwaliteit van uitvoerende werkzaamheden op het gebied van lokale heffingen. De taken van Cocensus omvatten onder andere de herwaardering van onroerend goed (Wet WOZ), het opleggen van aanslagen voor verschillende gemeentelijke heffingen, de behandeling van bezwaar- en beroepschriften, de invordering van belastingen (inclusief dwanginvordering), en de verwerking van verzoeken om kwijtschelding. Cocensus onderhoudt ook contacten met relevante instanties zoals de Waarderingskamer, het CBS, de belastingdienst en het waterschap namens de gemeentelijke afnemers.

Cocensus is opgericht als een gemeenschappelijke regeling, wat betekent dat het fungeert als verlengd openbaar bestuur en diensten verleent aan de gemeenten Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland, Alkmaar, Bergen, Dijk en Waard, Den Helder, Uitgeest, Castricum, Heiloo en Landsmeer. Er zijn dienstverleningsovereenkomsten opgesteld waarin de prestaties die Cocensus levert aan haar deelnemers zijn vastgelegd.

1.2. Wettelijk kader

Het Nederlandse belastingsysteem is strikt gereguleerd, waardoor gemeenten alleen belastingen mogen heffen die wettelijk zijn vastgelegd. De Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) vormt de basis voor het waarderen van onroerend goed en de verplichte jaarlijkse herwaardering.

Belastingen, zoals de Onroerendezaakbelasting (OZB), dienen ter financiering van de algemene middelen van de gemeente. Bestemmingsheffingen en retributies, zoals de rioolheffing en leges, worden gebruikt om specifieke diensten te bekostigen en mogen niet meer dan 100% van de kosten dekken.

Cocensus verwerkt jaarlijks vele belastingaanslagen en behandelt bezwaarschriften, die bijvoorbeeld gericht kunnen zijn op de waardebepaling of belastingplicht. Bezwaarschriften worden uiterlijk binnen wettelijke termijnen afgehandeld. Na behandeling hebben belanghebbenden de optie om in beroep te gaan bij de Rechtbank, hoger beroep in te dienen bij het Gerechtshof, of in cassatie te gaan bij de Hoge Raad.

Wanneer burgers hun aanslag niet kunnen betalen is er voor sommige belastingen kwijtschelding mogelijk. Alle deelnemende gemeenten hebben door middel van een kwijtscheldingsbesluit besloten de maximaal toegestane ruimte binnen het kwijtscheldingsbeleid toe te passen. Voorafgaand aan het opleggen van jaarlijkse belastingaanslagen wordt onderzocht of belastingplichtigen die het voorgaande jaar kwijtschelding hebben gekregen, ook voor de komende aanslag hiervoor in aanmerking kunnen komen. Het Inlichtingenbureau voert een beoordeling uit op basis van inkomen, vermogen en voertuigbezit, en bij een positieve uitkomst wordt voorafgaand aan de aanslagoplegging al geautomatiseerd kwijtschelding verleend.

2. Ontwikkelingen 2026

Cocensus heeft in de afgelopen jaren haar focus gelegd op het leveren van diensten tegen zo laag mogelijke kosten, terwijl tegelijkertijd de hoogste kwaliteit in dienstverlening wordt nagestreefd. Deze benadering zal ook in de komende jaren worden voortgezet, waarbij schaalvergroting en uitbreiding van dienstverlening belangrijke onderdelen zijn die hieraan kunnen bijdragen.

2.1. Schaalvergroting

Vanaf 1 januari 2025 zal de gemeente Landsmeer zich aansluiten bij Cocensus. Daarnaast hebben enkele regionale gemeenten interesse getoond om toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling, waarbij een positief besluit kan resulteren in toetreding in 2026 of 2027.

2.2. Uitbreiding dienstverlening

Het takenpakket van Cocensus zal de komende jaren verder worden uitgebreid. Zo zullen we voor een aantal deelnemers parkeerbelastingen gaan opleggen via naheffingsaanslagen. Hieronder vindt u een overzicht van de verschillende belastingen en heffingen die Cocensus momenteel uitvoert voor haar deelnemers:

Belastingsoort	Haarlem	Haarlemmermeer	Hillegom	Beverwijk	Wormerland	Oostzaan	Alkmaar	Bergen nh	Dijk & Waard	Den Helder	Uitgeest	Castricum	Heiloo	Landsmeer
Onroerendezaakbelastingen	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Afvalstoffenheffing	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Rioolheffing	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Hondenbelasting	V				V	V								
Roerende Woon- en Bedrijfsruimtenbelasting	V			V	V	V					V	V		V
Toeristenbelasting	V	V		V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Forensenbelasting					V			V	V	V	V	V		
Parkeerbelasting	V	V		V			V	V						
Parkeervergunningen	V													V
Precariobelasting	V		V	V			V	V		V	V	V		V
Reclamebelasting	V	V									V	V		
BIZ-heffing	V	V						V	V				V	V
Leges	V			V	V	V	V	V		V	V	V	V	V
Liggelden Woonschepen		V												V
Grafrechten			V	V	V	V		V		V	V	V	V	V
Baatbelasting							V							
Binnenhavengeld				V										
Zeehavengeld				V										
Marktgeld				V										

Tabel 1: Tabel 1: Dienstverlening Cocensus stand 1-11-2024

2.3. Landelijke ontwikkelingen

2.3.1. Verruiming van het gemeentelijk belastinggebied

In het kader van de bredere hervorming van het belastingstelsel en de financiële verhouding tussen het Rijk en gemeenten, is er door een interdepartementale werkgroep een rapport opgesteld met voorstellen om het gemeentelijk belastinggebied uit te breiden. Deze hervormingen zijn bedoeld om de afhankelijkheid van gemeenten van rijksuitkeringen te verminderen en hen meer autonomie te geven in hun belastingheffing.

De komende jaren moet Cocensus rekening houden met de mogelijke uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied, zoals voorgesteld door de interdepartementale werkgroep. Deze verruiming, onderdeel van een bredere hervorming van het belastingstelsel en de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten, kan betekenen dat gemeenten nieuwe heffingen mogen invoeren, zoals een ingezetenenbelasting en een ozb-gebruikersheffing op woningen. Dit zou kunnen leiden tot een stijging van de lokale belastingopbrengsten met ongeveer 40%, maar ook gepaard gaan met een verlaging van de rijksuitkering uit het Gemeentefonds.

Voor Cocensus betekent dit dat de belastingheffing mogelijk complexer wordt en dat systemen en processen aangepast moeten worden om nieuwe heffingen efficiënt te implementeren en te innen. Daarnaast vraagt deze uitbreiding om aanpassingen in de communicatie naar inwoners, aangezien de belastingdruk lokaal kan toenemen. Cocensus zal nauw moeten samenwerken met de betrokken gemeenten om deze nieuwe belastingvormen in te voeren, rekening houdend met de randvoorwaarden die door de VNG zijn gesteld, zoals het waarborgen van evenwichtige financiële verhoudingen en het voorkomen van een verhoging van de totale lastendruk.

2.3.2. Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag

Het wetsvoorstel beoogt een wettelijke basis te creëren voor betere gegevensuitwisseling tussen beslagleggende partijen bij samenloop van beslagen en verrekeningen. Dit gebeurt via een routeervoorziening, die helpt om het bestaansminimum te beschermen en onnodige kosten en schulden te voorkomen. Beslagleggers kunnen vooraf zien of er al beslag ligt en bepalen of ze door moeten gaan met hun beslag. Ook kunnen ze onderling informatie uitwisselen, bijvoorbeeld over de beslagvrije voet, en inzicht krijgen in de coördinerend deurwaarder.

Op dit moment is er nog geen duidelijkheid wat betreft het tijdstip van invoering, Cocensus volgt de ontwikkelingen op de voet.

2.3.3. NIS 2.0

De NIS2-richtlijn is een EU-wetgeving die cyberbeveiliging en weerbaarheid wil versterken voor essentiële diensten, waaronder overheidstaken. Deze richtlijn breidt de eerste NIS-richtlijn uit naar meer sectoren en legt strengere normen op, zoals een zorgplicht, meldplicht voor incidenten, en onafhankelijk toezicht. In Nederland moeten ook lokale overheden, inclusief gemeenschappelijke regelingen zoals Cocensus, voldoen aan NIS2-vereisten. Hoewel specifieke uitzonderingen bestaan voor organisaties met activiteiten op het gebied van nationale veiligheid of rechtshandhaving, geldt de richtlijn voor de meeste andere overheidsinstanties.

De invoering van de NIS2-richtlijn vereist dat Cocensus aanvullende maatregelen neemt om haar cyberveiligheid en informatiebeveiliging verder te versterken. Hoewel Cocensus altijd al streeft naar naleving van BIO 2.0 en informatiebeveiliging als topprioriteit ziet, brengt NIS2 extra verplichtingen met zich mee. Dit omvat een verplichte risicobeoordeling en een meldplicht waarbij cyberincidenten binnen 24 uur moeten worden gerapporteerd aan de toezichthouder en het Computer Security Incident Response Team (CSIRT), onder toezicht van de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI). Om aan de nieuwe eisen te voldoen, start Cocensus al met voorbereidingen voor de implementatie in 2025-2026. Dit omvat mogelijke investeringen in IT-beveiliging en het aanpassen van interne procedures.

2.3.4. Kwijtschelding 3.0

Het inlichtingenbureau en de werkgroep kwijtschelding van de LVLB hebben de dienstverlening op het gebied van de kwijtschelding doorontwikkeld. Dit nieuwe product wordt KWS 3.0 genoemd. Er wordt bij KWS 3.0 meer (bron) informatie beschikbaar gesteld ter ondersteuning van het kwijtscheldingsproces. Cocensus maakt onderdeel uit van de werkgroep kwijtschelding van de LVLB en neemt deel aan de pilot. De verwachting is dat KWS 3.0 uiterlijk in 2025 geïmplementeerd zal worden.

2.3.4. Waardering onroerende zaken

Verantwoordingsdocument en taxatieverslag nieuwe stijl

Vanaf belastingjaar 2024 is Cocensus gestart met de implementatie van veranderingen rondom de onderbouwing van WOZ-taxaties. Het huidige taxatieverslag, dat de afgelopen 25 jaar weinig is aangepast, wordt vernieuwd. Deze aanpassingen komen voort uit de wens van de Waarderingskamer om de onderbouwing van de WOZ-waarde te verbeteren. Samen met betrokken partijen is er gewerkt aan een nieuw verantwoordingsdocument en een vernieuwd taxatieverslag, die samen de onderbouwing van de WOZ-waarde moeten vormen. Het doel is om hiermee te voorkomen dat aanvullende gegevens verstrekt moeten worden tijdens bezwaar- en beroepsprocedures.

De verplichting om in bezwaar- en beroepsprocedures aanvullende gegevens, zoals een taxatiematrix, te verstrekken blijft echter voorlopig bestaan. Door de verbeterde onderbouwing van de WOZ-waarde hoopt Cocensus dat de waarden sneller worden geaccepteerd door belanghebbenden en rechters, wat op de lange termijn het aantal bezwaarprocedures kan verminderen.

Het opstellen van het verantwoordingsdocument vraagt jaarlijks om extra inspanning, maar de verwachting is dat dit gecompenseerd wordt door minder complexiteit in bezwaar- en beroepsprocedures. Ook wordt er gewerkt aan een gemoderniseerde versie van het taxatieverslag, die automatisch gegenereerd zal worden en mogelijk via moderne communicatiekanalen, zoals een app, aan belanghebbenden wordt verstrekt

Secondaire object kenmerken

Landelijk is een project gestart met als doel inwoners zelf verantwoordelijk te maken voor hun secundaire objectkenmerken, zoals de staat van de keuken, badkamer of toilet. De regie over deze kenmerken komt daarmee bij de inwoner te liggen. De gemeente biedt inwoners transparantie door te laten zien welke gegevens bekend zijn over hun object en hen eenvoudige opties te geven om wijzigingen door te geven.

Deze secundaire objectkenmerken zijn vaak aanleiding voor bezwaren. Door de regie hierover bij de inwoners te leggen, hoopt Cocensus deze informatie al vóór de waardering te ontvangen en te verwerken, wat het aantal bezwaren kan verminderen. Het project is geïnitieerd door een aantal belastingkantoren, waaronder Cocensus, in samenwerking met de Waarderingskamer. Bij positief resultaat zal deze werkwijze in 2026 worden ingevoerd.

Motie tweejaarlijkse herwaardering

In juni 2024 is tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG een motie aangenomen om de mogelijkheden van een tweejaarlijkse herwaardering te onderzoeken. Onderdeel van deze motie is ook om het bredere gebruik van de WOZ waarde in kaart te brengen. De WOZ-waarde wordt voor steeds meer doeleinden gebruikt. Daarbij is het van belang om de gevolgen die dit bredere gebruik voor gemeenten heeft inzichtelijk te krijgen vooral wat betreft de financiële consequenties. Immers breder gebruik kan tot gevolg hebben dat inwoners om een andere redenen dan de OZB bezwaar maken tegen de vastgestelde waarde.

3. Ontwikkelingen 2027-2030

3.1. Datawetenschappen

Datawetenschap biedt de mogelijkheid om op maat gemaakte adviezen aan inwoners te verstrekken met betrekking tot hun financiële situatie en hun eventuele recht op kwijtschelding. Dit betekent dat inwoners niet zelf op zoek hoeven te gaan naar deze informatie; het wordt hen proactief aangeboden. Dit draagt bij aan een meer efficiënte en effectieve dienstverlening, waarbij de belangen en behoeften van inwoners centraal staan.

3.2. BI-Tools

Om de rapportagemogelijkheden te verbeteren en meer inzicht te krijgen in lopende processen, gaat Cocensus zich oriënteren op het gebruik van Business Intelligence (BI)-tools. BI-tools stellen organisaties in staat om data uit verschillende bronnen te verzamelen, analyseren en om te zetten in waardevolle inzichten. De inzet van BI-tools zoals dashboards, KPI-monitoring, en rapportages maakt het mogelijk om trends en knelpunten snel te identificeren. Dit helpt Cocensus om processen efficiënter in te richten, prestaties te verbeteren, en proactief in te spelen op veranderingen of uitdagingen binnen de organisatie en in de dienstverlening.

3.3. Aanbestedingen

De aanbesteding voor server- en IT-beheer is augustus 2024 afgerond. Omdat we bij dezelfde organisatie blijven, is de impact op de bedrijfsvoering minimaal. De nieuwe overeenkomst loopt tot augustus 2029 en kan worden verlengd.

3.3.1. Toekomstige Europese aanbestedingen

Op dit moment zijn de belangrijkste contracten binnen de organisatie nog langlopend. We zien echter dat door verdere groei steeds meer van de bestaande contracten de Europese aanbestedingsdrempel bereiken. De lijst met toekomstige Europese aanbestedingen zal daarom de komende jaren verder toenemen.

Inkoopbehoefte	Afloopovereenkomst inclusief opties tot verlenging
Accountantsdiensten	April 2026
Inkoop van digitale communicatiediensten en fysieke postbezorging	December 2027
Raamovereenkomst Lease auto's	November 2032
Server- en IT-beheer	Augustus 2034

Tabel 2: Toekomstige aanbestedingen

3.4. Risico's

3.4.1. Personeel

Cocensus heeft tot op heden succesvol het personeelsbestand op orde weten te houden, deels dankzij het gebruik van detachering. Dit heeft ons in staat gesteld om de benodigde expertise en capaciteit te behouden om onze diensten op een hoog niveau te kunnen blijven leveren. Echter, ondanks deze positieve ontwikkelingen, blijft de krapte op de arbeidsmarkt een voortdurend risico. Het aantrekken en behouden van gekwalificeerd personeel kan een uitdaging blijven, vooral in een competitieve arbeidsmarkt waar veel organisaties strijden om dezelfde talenten. Dit kan leiden tot problemen zoals verhoogde personeelskosten en verminderde capaciteit.

3.4.2. Informatiebeveiliging en Gegevensbescherming

Informatiebeveiliging en gegevensbescherming blijven voor Cocensus belangrijke aandachtspunten, vooral met de komende verplichtingen vanuit de NIS2-richtlijn. Cocensus heeft deze onderwerpen tot topprioriteit benoemd om te voldoen aan de strengere eisen rond cyberveiligheid en gegevensbeheer. BIO 2.0 en de NIS2-richtlijn vereisen dat Cocensus extra maatregelen neemt om gevoelige gegevens adequaat te beschermen tegen datalekken, cyberaanvallen en andere beveiligingsrisico's. Dit omvat onder meer verplichte risicobeoordelingen, beveiligingsmaatregelen, en het snel melden van incidenten aan de toezichthouder en het CSIRT bij cyberincidenten.

Ondanks deze maatregelen blijft er altijd een risico op beveiligingsincidenten en datalekken. Cyberdreigingen evolueren voortdurend, en zelfs met robuuste systemen kan geen enkele organisatie volledige veiligheid garanderen. Een incident kan leiden tot aanzienlijke reputatieschade, mogelijke juridische gevolgen en hoge kosten voor herstel en naleving. Daarnaast brengt de snelle technologische ontwikkeling, in combinatie met een groeiende hoeveelheid verwerkte gegevens, voortdurend nieuwe uitdagingen voor Cocensus op het gebied van beveiliging en privacy.

Het beheersen van deze risico's vereist voortdurende aandacht, investeringen in technologie en expertise, en regelmatige evaluatie en aanscherping van de huidige beveiligingsmaatregelen. Daarbij is het van belang dat medewerkers van Cocensus voldoende zijn opgeleid in beveiligingsbewustzijn en dat er duidelijke procedures zijn voor het omgaan met informatiebeveiligingsincidenten.

3.4.3. Gegevenslevering grootwaterverbruik

PWN heeft aangekondigd dat zij niet meer de volledige gegevens met betrekking tot grootwaterverbruik gaan leveren uit oogpunt van privacywetgeving. Op dit moment wordt in samenspraak met de VNG onderzocht of PWN eenzijdig dit besluit kan nemen. Mocht dit niet tot een oplossing leiden dan kan dat gevolgen hebben voor de verordeningen 2026 voor die gemeenten die met name voor de rioolheffing grootwaterverbruik als maatstaf voor de heffing hebben opgenomen.

4. Doorontwikkeling bestaand beleid

4.1. Optimalisatie van processen

Binnen het kader van de doorontwikkeling van bestaand beleid heeft Cocensus in 2024 externe expertise in geschakeld om het WOZ-proces verder te optimaliseren. In een project worden samen met de eigen medewerkers alle WOZ-processen kritisch onder de loep genomen en aanbevelingen gedaan voor verbeteringen.

Het adviesrapport heeft verschillende aspecten van het WOZ-proces belicht en biedt concrete richtlijnen voor verbetering. Deze bevindingen zijn nauwgezet geanalyseerd en hebben geleid tot een gedetailleerd optimalisatieplan. Dit plan is ontworpen om het WOZ-proces te stroomlijnen, te verbeteren en te zorgen voor een efficiëntere, effectievere en uniforme werkwijze.

Het opvolgen van de bevindingen uit het adviesrapport is een cruciale stap om ervoor te zorgen dat het WOZ-proces in lijn is met de beste praktijken. Dit zal niet alleen leiden tot een hogere kwaliteit van dienstverlening aan de deelnemende gemeenten, maar ook tot een verbeterde ervaring voor inwoners.

Deze doorontwikkeling van bestaand beleid strookt met de doelstelling van Cocensus gericht op continue verbetering en innovatie in haar processen, met als uiteindelijk doel om een efficiënte en effectieve dienstverlening te bieden aan haar gemeentelijke partners en de inwoners die zij bedienen.

Wat gaan we doen?	Waarom doen we dit?	Wat mag het kosten?	Planning
Optimalisatie van processen	Efficiëntere dienstverlening	€ 50.000	Doorlopend
Implementatie BI Tools	Efficiëntere dienstverlening	€ 75.000	2025-2026
Uitbreiding dienstverlening/ beheersgebied	Continuïteit, effectiviteit en efficiency.	Kostenbesparing voor de deelnemers.	Doorlopend

Tabel 3: Doorontwikkeling bestaand beleid

5. Financiële kaders

Voor de indexatie zijn de meest recente cijfers van het Centraal Planbureau (CPB) gebruikt. Deze gegevens zijn afkomstig uit het Centraal Economisch Plan (CEP), dat jaarlijks in maart door het CPB wordt gepubliceerd. In de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen Noord-Holland Noord (FUGR) is geadviseerd om ook een correctie met terugwerkende kracht voor 2023 toe te passen. Na deze correctie zou het indexatiecijfer voor de beloning van werknemers uitkomen op 7,2% en het indexatiecijfer voor de prijs van het bruto binnenlands product op 8,0%. De loonontwikkeling van 2023 is door Cocensus niet doorberekend aan de deelnemers, wat heeft geleid tot een kostenbesparing voor hen in dat jaar.
Correcties met betrekking tot het bruto binnenlands product zijn tot nu toe altijd binnen de eigen exploitatie van Cocensus opgevangen, wat eveneens een besparing oplevert voor de deelnemers. Als we de extra stijging van 5,4% in het bruto binnenlands product wel zouden doorberekenen aan de deelnemers, zou de bijdrage met 1,5% toenemen, aangezien de materiële component voor 28% meetelt in de berekening, dit zou neerkomen op een bedrag van € 252.000.

In deze kadernota van Cocensus wordt ***geen*** rekening gehouden met correcties met terugwerkende kracht. Door het niet toepassen van deze correcties én het niet doorbereken van het loonakkoord 2023 heeft de gemeenschappelijke regeling Cocensus op voorhand feitelijk al voldaan aan de per brief door een aantal gemeenten in Noord-Holland-Noord gevraagde (scenario's voor) ombuigingsmaatregelen.

Prijs bruto binnenlands product

Het indexatiecijfer voor 2026 is 2,6% (CEP 2024, februari 2024)

Prijs overheidsconsumptie: beloning werknemers

Het indexatiecijfer voor 2026 is 3,4% (CEP 2024, februari 2024)

Gewogen gemiddelde

Voor het begrotingsjaar 2026 is voor de bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling een gewogen percentage vastgesteld van 3,2%. Dit percentage is afgerond op een cijfer achter de komma opgebouwd uit een verwachte loonkostenstijging 3,4% en een materiële kostenstijging van 2,6%. Gelet op de huidige salarislasten telt in de weging het looncomponent voor 72% en het materiële component voor 28% mee.

Wijzigingen indexcijfers

Bij het opstellen van de kadernota wordt uitgegaan van de meest recente cijfers van het CPB. De toegepaste indexcijfers worden uiteraard ook tussentijds getoetst en vergeleken met de werkelijke ontwikkelingen en bestaat de mogelijkheid om de indexcijfers en het gewogen gemiddelde middels een wijziging van de begroting van Cocensus aan te passen.

Weerstandsvermogen

Het Bestuur heeft vastgesteld dat in feite de deelnemende gemeenten garant staan en derhalve een achtervangfunctie hebben indien de GR geconfronteerd wordt met grote onverwachte, niet te beïnvloeden kostenposten. Dat betekent dat de GR niet op voorhand hoeft te worden voorzien van een weerstandsvermogen. De GR kent een strak begrotingsregime, inclusief efficiencytaakstellingen. Dat betekent dat het realiseren van de begroting op zich al een succes is en er geen ruimte is voor het vooraf ramen van dotaties aan de reserve. Mochten er overschotten ontstaan in de jaarrekening, dan is afgesproken dat de GR deze overschotten mag toevoegen aan de reserve tot een gemaximeerd bedrag zoals vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting.

5.1. Berekening gemeentelijke bijdrage

Na loonakkoord ziet de gemeentelijke bijdrage er als volgt uit:

Gemeentelijke bijdrage 2025 1e wijziging:	€ 17.159.000
Bij: Loon en prijsindexatie (3,2%):	€ 549.000
Totaal Gemeentelijke bijdrage 2026	**€ 17.708.000**

5.2. Bijdrage per deelnemer

Na het doorrekenen van de loon- en prijsindexatie en toevoeging van de genoemde uitbreiding is de resulterende bijdrage per deelnemer als volgt berekend:

	Begroting 2025 Primair	Begroting 2025 1e wijziging	Begroting 2026
Baten			
Bijdragen deelnemers GR			
Haarlemmermeer	-4.338.000	-4.415.000	-4.556.000
Haarlem	-3.675.000	-3.740.000	-3.860.000
Beverwijk	-892.000	-903.000	-932.000
Hillegom	-390.000	-397.000	-410.000
Oostzaan	-782.000	-246.000	-254.000
Wormerland	-406.000	-413.000	-426.000
Alkmaar	-1.937.000	-1.972.000	-2.035.000
Bergen	-871.000	-916.000	-945.000
Den Helder	-1.036.000	-1.054.000	-1.088.000
Uitgeest	-286.000	-291.000	-300.000
Castricum	-649.000	-661.000	-682.000
Heiloo	-400.000	-408.000	-421.000
Dijk & Waard	-1.447.000	-1.473.000	-1.520.000
Landsmeer	-265.000	-270.000	-279.000
Totaal bijdragen deelnemers GR	**-17.374.000**	**-17.159.000**	**-17.708.000**

Figuur 1: Bijdrage per deelnemer

Noot:

De aanpassing van de bijdragen 2025 zoals verwerkt in de 1e wijziging van de begroting 2025 betreft geen extra verhoging van de gemeentelijke bijdragen. In voorgaande begrotingen werden de kosten die Cocensus maakt voor dwanginvordering bij belastingplichtigen die niet in het beheergebied van Cocensus wonen, denk aan parkeerboeten of niet betaalde aanslagen door eigenaren van objecten die elders wonen, en die worden overgedragen aan een externe deurwaarder, altijd afzonderlijk gepresenteerd en jaarlijks verrekend met de deelnemende gemeenten. In afstemming met de ambtelijk opdrachtgevers zijn deze kosten vanaf 2025 geïncorporeerd in de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen.

5.3. Ombuigingen

Inleiding

Cocensus heeft vanuit veel van haar deelnemers een schrijven gehad om actief mee te denken over mogelijke besparingen in het licht van de door het Rijk aangekondigde bezuinigingen in 2026, het jaar dat werd gekenmerkt als het ravijnjaar. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 19 juni 2024 is afgesproken om de discussie te voeren in de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur in september en november 2024 en te betrekken bij de kadernota 2026 die eind november/begin december wordt aangeboden aan de deelnemende gemeenteraden. Daarbij heeft het Algemeen Bestuur van Cocensus eveneens gesteld, dat Cocensus een organisatie is die geen zelfstandig beleid uitvoert, maar gemeentelijk beleid zoals dat is vastgelegd in de belastingverordeningen én dat de GR Cocensus door de jaren heen gekenmerkt kan worden als een organisatie met de focus op een efficiënte bedrijfsvoering.

Algemeen

Cocensus is een uitvoeringsorganisatie die met inachtneming van de alle wet- en regelgeving feitelijk niets anders doet dan het uitvoeren van het beleid zoals dat in de belastingverordening van de deelnemende gemeenten is vastgesteld en het uitvoeren van de wettelijke taken die zijn verbonden aan de heffing- en invordering van de lokale belastingen, inclusief de uitvoering van de wet WOZ. Het is voor Cocensus niet mogelijk om op eigen initiatief bepaalde werkzaamheden niet meer uit te voeren. In het bedrijfsplan en de daarin opgenomen missie en visie van Cocensus staat nadrukkelijk het begrip efficiënte uitvoering benoemd. Daarbij kent Cocensus vanaf het moment van oprichting al een uitgebreide historie wat betreft het realiseren van ombuigingen. Deze kan als volgt worden gekwantificeerd:

Boekjaar	Procentuele besparing	Opmerking
2007	15%	
2008	4%	
2009	3%	
2010	3%	
2011	0%	
2012	2%	
2013	2%	
2014	2%	
2015	2%	
2016	2%	
2017	2%	
2018	2%	
2019	2%	
2020	2%	
2021	0%	
2022	0%	
2023	10%	Overname KCC plus loonakkoord
Totaal	53%	

Tabel 4: Procentuele besparing sinds oprichting Cocensus

In 2021 en 2022 samen is vanuit de positieve jaarrekeningresultaten iets meer dan een miljoen euro uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten. Om de begroting voor 2023 en volgende jaren weer in evenwicht te brengen is besloten om het loonakkoord 2023 (8%) en het volledig uitvoeren van de KCC-werkzaamheden voor alle gemeenten (2%) niet door te belasten naar de deelnemende gemeenten.

5.3.1. Ombuigmogelijkheden

Harmonisatie belastingen

Een mogelijkheid om te besparen op de uitvoering van de belastingwerkzaamheden is een harmonisatie van de belastingen die door Cocensus worden uitgevoerd. Er is sprake van veel diversiteit in de wijze van uitvoering van zelfde heffingen voor de verschillende gemeenten. Er is een inventarisatie opgesteld om de heffingen te classificeren naar intensiviteit. Dit overzicht is ook gespecificeerd per gemeente beschikbaar. In samenspraak met de gemeenten zouden mogelijkheden tot harmonisatie onderzocht kunnen worden, waarbij nadrukkelijk dient te worden vermeld, dat het primaat hiervan bij de gemeenteraden ligt.
Wij stellen u voor om hiervoor direct na vaststelling van de kadernota in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Cocensus op 12 maart 2025 een werkgroep in te stellen met daarin vertegenwoordigers van alle deelnemende gemeenten en van Cocensus.

Basisregistraties

Cocensus is verantwoordelijk voor de basisregistratie WOZ, gemeenten zijn verantwoordelijk voor de basisregistraties adressen en gebouwen (BAG) en grootschalige topografie (BGT). Dit zijn basisregistraties waar sprake is van wederzijds afnemerschap. In 2016 zijn er vanuit Cocensus initiatieven genomen om de te onderzoeken of het mogelijk is om de bij de gemeente belegde administraties bij of dichtbij Cocensus onder te brengen vanuit het principe: enkelvoudig muteren voor meervoudig gebruik. Dat is niet van de grond gekomen, met name omdat vanuit ambtelijke hoek is vastgehouden aan de gemeentelijke verantwoordelijkheid, maar per slot van rekening is en blijft de belasting taak en de uitvoering van de WOZ ook nog steeds een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Gelet op de door Cocensus gerealiseerde schaalvoordelen zou een samenwerking de moeite van het onderzoeken waard zijn, zeker in combinatie met de kwetsbaarheid in relatie tot krapte van de arbeidsmarkt. Op moment dat je zou overwegen om dat bij de Cocensus onder te brengen, dan zal dit zeker ook tot financiële voordelen leiden bij de uitvoering van de wet WOZ.

Overig

Cocensus is actief bezig met het toepassen van de snel toenemende mogelijkheden op het gebied van automatisering. Daarbij gaat het met name om verplichte registraties waar mogelijk langs automatische weg uit te voeren (robotisering). Een voorbeeld hiervan is het inboeken en al deels ontgrieven van bezwaren. Er draaien op dit moment al pilots op het gebied van modelmatig waarderen. Een volgende stap is om te onderzoeken wat er op dit vlak gerealiseerd kan worden op het gebied van de verplichte interne controles. Opgemerkt dient te worden dat dergelijke initiatieven in de opstartfase meer effort vragen en dat de financiële vruchten vaak op de iets langere termijn goed zijn te duiden.

Tot slot dient opgemerkt te worden dat er ook ontwikkelingen zijn die juist kostenverhogend kunnen werken. De krapte op de arbeidsmarkt is daar in algemene zin een duidelijk voorbeeld van, maar ook initiatieven vanuit het Rijk, zoals bijvoorbeeld een verplichte betalingsherinnering.

6. Meerjarenperspectief

Op basis van deze kadernota wordt er een sluitende meerjarenbegroting afgegeven.

Kengetal	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
1. Netto schuldquote	71%	69%	65%	63%	60%
2. solvabiliteit	1,9%	2,1%	2,3%	2,5%	2,7%
3. structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

6.1. Toelichting kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Cocensus ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de Cocensus in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van Cocensus bestaat volgens artikel 42 BBV-Besluit begroting en verantwoording uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV-Besluit begroting en verantwoording vastgelegd en moet conform het BBV-Besluit begroting en verantwoording ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd.

Het uitgangspunt van Cocensus is om altijd een sluitende begroting te presenteren, de doelstelling is dan ook om de structurele exploitatieruimte altijd rond de 0% te houden.